

**RAAD VAN STATE, AFDELING BESTUURSRECHTSPRAAK**

**VIIe KAMER**

**A R R E S T**

**nr. 236.389 van 10 november 2016  
in de zaak A. 217.817/VII-39.760.**

In zake : de DEPUTATIE VAN DE PROVINCIE VLAAMS-BRABANT  
bijgestaan en vertegenwoordigd door  
advocaat Michel van Dievoet  
kantoor houdend te 1000 Brussel  
Wolstraat 56  
bij wie woonplaats wordt gekozen

tegen :

1. Victor VAN HAM  
2. Marie WELLENS  
bijgestaan en vertegenwoordigd door  
advocaat Pieter Jongbloet  
kantoor houdend te 1000 Brussel  
Jan Jacobsplein 5  
bij wie woonplaats wordt gekozen

Tussenkomen partij :  
de CVBA COLIM  
bijgestaan en vertegenwoordigd door  
advocaat Yves Loix  
kantoor houdend te 2018 Antwerpen  
Mechelsesteenweg 27  
bij wie woonplaats wordt gekozen

---

*I. Voorwerp van het beroep*

1. Het cassatieberoep, ingesteld op 11 december 2015, strekt tot de nietigverklaring van het arrest van de Raad voor Vergunningsbetwistingen (hierna: RvVb) nr. RvVb/A/1516/0169 van 27 oktober 2015 in de zaak 1415/0594/A/0578.

## *II. Verloop van de rechtspleging*

2. Een beschikking van 8 januari 2016 verklaart het cassatieberoep toelaatbaar.

De verzoekende partij heeft een toelichtende memorie ingediend.

De tussenkomende partij heeft een verzoekschrift tot tussenkomst ingediend. De tussenkomst is toegestaan bij beschikking van 3 maart 2016. De tussenkomende partij heeft een memorie ingediend.

Auditeur An Van Den Broeck heeft een verslag opgesteld, op grond van artikel 16 van het koninklijk besluit van 30 november 2006 tot vaststelling van de cassatie-procedure bij de Raad van State.

De verzoekende partij heeft een verzoek tot voortzetting van de procedure ingediend teneinde te worden gehoord.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechtzitting, die heeft plaatsgevonden op 13 oktober 2016.

Staatsraad Pierre Lefranc heeft verslag uitgebracht.

Advocaat Filip van Dievoet, die loco advocaat Michel van Dievoet verschijnt voor de verzoekende partij, advocaat Sander Käret, die loco advocaat Pieter Jongbloet verschijnt voor de verwerende partijen, en advocaat Yves Loix, die verschijnt voor de tussenkomende partij, zijn gehoord.

Auditeur An Van Den Broeck heeft een met dit arrest eensluidend advies gegeven.

Er is toepassing gemaakt van de bepalingen op het gebruik der talen, vervat in titel VI, hoofdstuk II, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973.

### *III. Feiten*

3. Het college van burgemeester en schepenen van de stad Leuven (hierna: college) verleent op 8 juni 2012 aan de CVBA Colim een stedenbouwkundige vergunning “voor het slopen van een bestaand gebouw en het oprichten van een nieuw polyvalent handelsgebouw met bijhorende parking en groenaanleg”.

Bij besluit van 18 oktober 2012 verwerpt de deputatie van de provincie Vlaams-Brabant (hierna: deputatie) het administratief beroep van V. Van Ham, M. Wellens en anderen tegen deze vergunningsbeslissing en verleent zij aan de CVBA Colim de stedenbouwkundige vergunning.

4. Met een arrest van 1 april 2014 verklaart de RvVb het beroep van V. Van Ham, M. Wellens en anderen tot vernietiging van de vergunningsbeslissing van 18 oktober 2012 van de deputatie gegrond, vernietigt de RvVb dat laatste besluit en beveelt hij de deputatie een nieuwe beslissing te nemen binnen een termijn van drie maanden.

De Raad van State verwerpt bij arrest nr. 229.633 van 19 december 2014 het cassatieberoep van de deputatie tegen het arrest van 1 april 2014 van de RvVb.

5. Bij besluit van 26 maart 2015 verwerpt de deputatie het administratief beroep van V. Van Ham, M. Wellens en anderen tegen de voormelde vergunningsbeslissing van het college en verleent zij aan de CVBA Colim de stedenbouwkundige vergunning.

6. Het bestreden arrest van 27 oktober 2015 vernietigt naar aanleiding van het beroep van V. Van Ham en M. Wellens ambtshalve de vergunningsbeslissing van 26 maart 2015.

#### *IV. Regelmatigheid van de rechtspleging*

7. De deputatie heeft een procedurestuk ingediend waarin zij om de voortzetting van de procedure verzoekt en tevens repliceert op het verslag van de auditeur. Het koninklijk besluit van 30 november 2006 tot vaststelling van de cassatie-procedure bij de Raad van State (hierna: cassatieprocedurebesluit) voorziet na de kennisgeving van het auditoraatsverslag niet in de mogelijkheid om een laatste memorie neer te leggen. Wanneer de auditeur concludeert tot de verwerping van het cassatieberoep moet de verzoeker luidens artikel 18, § 1, van het cassatieprocedurebesluit, op straffe van de vaststelling van de afstand van geding, “vragen dat de procedure wordt voortgezet teneinde te worden gehoord”. Het auditoraatsverslag concludeert tot de verwerping van het beroep van de deputatie. Het voormelde procedurestuk wordt alleen in aanmerking genomen in zoverre wordt gevraagd de procedure voort te zetten en gehoord te worden.

#### *V. Onderzoek van het enige middel*

##### *Uiteenzetting van de deputatie*

8. De deputatie voert de schending aan van de artikelen 14, § 2, 15, 19, eerste lid, en 20, § 4, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State (hierna: RvS-wet), de artikelen 4.7.23, § 2, en 4.8.2, derde lid, van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening (hierna: VCRO), de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, artikel 6.1 van het Europees Verdrag tot bescherming van de Rechten van de Mens en de fundamentele vrijheden (hierna: EVRM), artikel 14.1 van het Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten (hierna: BUPO), artikel 9.2 van het verdrag van Aarhus van 25 juni 1998 betreffende toegang tot informatie, inspraak bij besluitvorming en toegang tot de rechter inzake

milieuaangelegenheden (hierna: verdrag van Aarhus), en “het algemeen grondrecht op een daadwerkelijk jurisdictioneel beroep”.

De deputatie zet uiteen dat de RvVb “het principe [schendt] dat eenieder recht heeft op een daadwerkelijk jurisdictioneel beroep, evenals op een eerlijke behandeling van de zaak zoals onder meer gewaarborgd door de artikelen 10 en 11 van de grondwet en artikel 6.1 EVRM” door te oordelen dat het cassatieberoep tegen het arrest van de RvVb van 1 april 2014 geen afbreuk doet aan de vaststelling dat de beslissing van 26 maart 2015 werd genomen buiten de vervaltermijn die aan de vergunningverlenende overheid werd opgelegd bij het arrest van 1 april 2014. “De zienswijze van de RvVb heeft immers tot gevolg dat de vergunningverlenende overheid een nieuwe beslissing moet nemen over het administratief beroep alvorens uitspraak is gedaan over het cassatieberoep, derwijze dat de vergunningverlenende overheid haar belang bij het cassatieberoep conform artikel 19, eerste lid van de [RvS-wet] zal verliezen zodra de nieuwe beslissing definitief is geworden”.

Het cassatieberoep bij de Raad van State is niet schorsend waardoor de met een cassatieberoep aangevochten beslissing van een administratief rechtscollege “uitvoerbaar en bekleed is met het gezag van gewijsde”. Het cassatieberoep moet een daadwerkelijk jurisdictioneel beroep zijn. De RvVb moet rekening houden met de uitspraak van de Raad van State als cassatierechter.

Indien een administratieve overheid een cassatieberoep instelt en ondertussen over dezelfde aanvraag en/of feiten een nieuwe beslissing neemt (die definitief is), dan verliest deze administratieve overheid haar belang bij het cassatieberoep, aldus de deputatie.

Uit de artikelen 14, § 2, 15, 19, eerste lid, en 20, § 4, van de RvS-wet, de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, artikel 6.1 EVRM, artikel 14.1 BUPO en artikel 9.2 van het verdrag van Aarhus volgt “dat het recht op een

cassatieberoep, ook wat betreft het volgehouden belang, gewaarborgd is en hieraan niet op een onredelijke wijze afbreuk kan worden gedaan”.

“Uit een samenlezing van [...] artikel 4.7.23, § 2 VCRO [en] artikel 4.8.2, derde lid VCRO [...] en het arrest [nr. 230.559] van 17.03.2015 volgt dat het bevel dat wordt opgelegd door de RvVb om een nieuwe beslissing te nemen binnen een bepaalde termijn [...] tot gevolg heeft dat de vergunningverlenende overheid de plicht heeft [...] om een nieuwe beslissing te nemen binnen de door de RvVb bepaalde vervaltermijn. [...] Doet de vergunningverlenende overheid dit niet, dan verliest zij haar bevoegdheid om een beslissing te nemen en wordt het beroep geacht te zijn afgewezen”.

De deputatie besluit dat, indien men de bepalingen inzake het belang bij een cassatieprocedure en de vervaltermijn die is verbonden aan de injunctiebevoegdheid van de RvVb toepast op onderhavige zaak, men moet vaststellen dat aan haar het recht op een daadwerkelijk jurisdictioneel beroep is ontzegd, minstens dat aan dit recht op een onredelijke wijze afbreuk is gedaan door de bestreden beslissing.

“In de bestreden beslissing wordt [...] voorbijgegaan aan het feit dat, indien de [deputatie] een beslissing zou hebben genomen binnen de termijn zoals bepaald in het arrest van 01.04.2014 [...], zij haar belang zou hebben verloren in de lopende cassatieprocedure zodra deze nieuwe beslissing een definitief karakter krijgt”.

“Men kan niet verwachten van een administratieve overheid dat zij vooruitloopt op de uitkomst van een cassatieprocedure, en evenmin dat zij zich onderwerpt aan een arrest van de RvVb waartegen zij middelen aanvoert wegens overtreding van de wet of wegens schending van substantiële of op straffe van nietigheid voorgeschreven vormen [...]. De vergunningverlenende overheid [...] heeft recht op een daadwerkelijk cassatieberoep bij de Raad van State. Onder meer gelet op de artikelen 10 en 11 van de grondwet kan zij op dit punt niet worden

gediscrimineerd of op een andere wijze behandeld dan natuurlijke personen, rechtspersonen of overheden die volgens (het thans geldende) artikel 4.8.11, § 1 VCRO (voordien: artikel 4.8.16, § 1 VCRO) procespartij zijn (geweest) in een geding voor de RvVb”.

“Door te oordelen dat de beslissing van 26.03.2015 nietig is omdat [de deputatie] deze beslissing heeft genomen buiten de door de RvVb opgelegde termijn, en dit niettegenstaande er een cassatieberoep was ingesteld tegen het arrest waarin deze termijn is opgelegd, schendt de bestreden beslissing de artikelen 14, § 2, 15, 19, eerste lid en 20, § 4 [RvS-wet] en de artikelen 4.7.23, § 2 en 4.8.2, derde lid VCRO”.

Door aldus te oordelen “schendt de bestreden beslissing bovendien het recht op een daadwerkelijk jurisdictioneel beroep zoals onder meer gewaarborgd door de artikelen 10 en 11 van de grondwet, artikel 6.1 EVRM, artikel 14.1 BUPO en artikel 9.2 van het verdrag van Aarhus. Immers, indien de Raad van State zou vaststellen dat de bestreden beslissing de artikelen 4.7.23, § 2 [en] 4.8.2, derde lid VCRO op een correcte wijze heeft toegepast, moet worden vastgesteld dat deze bepalingen, samen gelezen met de artikelen 14, § 2, 15, 19, eerste lid en 20, § 4 [RvS-wet] [...] de toetsing aan de artikelen 10 en 11 van de grondwet en de voormelde internationale verdragen niet doorstaan”.

“Indien de Raad van State van oordeel zou zijn dat [hij] niet bevoegd is om artikel 4.7.23, §2 VCRO, het toentertijd geldende artikel 4.8.2, derde lid VCRO en de artikelen 14, § 2, 15, 19, eerste lid en 20, § 4 [RvS-wet] te toetsen aan de grondwet en/of aan de internationale verdragen, en een toetsing van deze bepalingen zich opdringt, dan [verzoekt de deputatie] om de volgende prejudiciële vraag voor te leggen aan het Grondwettelijk Hof:

‘Schenden artikel 4.7.23, §2 VCRO, het toentertijd geldende artikel 4.8.2, derde lid VCRO en de artikelen 14, § 2, 15, 19, eerste lid en 20, § 4 van de gecoördineerde wetten van 12.01.1973 op de Raad van State de artikelen 10 en 11 van de grondwet - samengelezen met artikel 6.1 EVRM, artikel 14.1 BUPO en artikel 9.2 van het verdrag van Aarhus - in zoverre de voormelde bepalingen

de vergunningverlenende overheid verplichten om binnen de termijn bepaald in een vernietigingsarrest van de Raad voor Vergunningsbetwistingen een nieuwe beslissing te nemen, niettegenstaande de vergunningverlenende overheid tegen dit arrest een cassatieberoep heeft ingesteld bij de Raad van State, en een nieuwe beslissing over het administratief beroep tot het verlies van belang kan leiden in hoofde van de vergunningverlenende overheid als verzoeker in cassatie?””.

### *Beoordeling*

9. Als cassatierechter mag de Raad van State niet in tweede instantie de feitelijke beoordeling van de RvVb overdoen maar mag hij enkel nagaan of het hem voorgelegde arrest overeenkomstig de wet is genomen. Luidens artikel 14, § 2, van de RvS-wet treedt de afdeling bestuursrechtspraak in geval van cassatieberoep “niet in de beoordeling van de zaken zelf”.

10. Het middel gaat terug op het door de RvVb ingeroepen ambtshalve middel met volgende overwegingen:

- in de rechtspraak van de Raad van State “is op duidelijke wijze standpunt ingenomen dat een termijn die wordt opgelegd in een arrest van de [RvVb] met toepassing van het toentertijd geldende artikel 4.8.3, § 1, tweede lid VCRO, enkel kan afwijken van de duur van de vervaltermijn bepaald in het toentertijd geldende [artikel] 4.7.23, § 1, tweede lid VCRO, maar niet van de aard ervan”;
- de enkele vaststelling dat de vergunningverlenende overheid een nieuwe beslissing heeft genomen buiten de termijn die door de RvVb werd opgelegd “moet derhalve tot de conclusie leiden dat de overheid een vervaltermijn heeft overschreden om de beslissing te nemen, waardoor de nieuwe beslissing is aangetast door bevoegdheidsoverschrijding”;
- de argumentatie van de deputatie dat zij het arrest van 1 april 2014 van de RvVb “bestreden heeft voor de Raad van State en het arrest heeft afgewacht vooraleer een nieuwe beslissing te nemen, doet geen afbreuk aan de vaststelling dat de bestreden beslissing werd genomen buiten de vervaltermijn die aan de [deputatie] werd opgelegd”;
- “De gevolgen die van rechtswege verbonden zijn aan het verstrijken van de

vervaltermijn, heeft de [deputatie] niet belet na de vervaltermijn een uitdrukkelijke beslissing te nemen. Deze uitdrukkelijke beslissing verschilt van de beslissing die van rechtswege geacht wordt genomen te zijn door het verstrijken van de vervaltermijn om een uitdrukkelijke beslissing te nemen. [...] De argumentatie van de [Cvba Colim] dat [V. Van Ham en M. Wellens] nog geen initiatieven hebben ondernomen om de stilzwijgende beslissing aan te vechten, kan evenmin leiden tot het ontzeggen van het belang van [laatstgenoemden] om de vernietiging van de uitdrukkelijke beslissing te bekomen. Bovendien blijkt niet dat de beroepstermijn om de stilzwijgende beslissing aan te vechten reeds een aanvang heeft genomen”.

11. Uit de stukken van het dossier waarop de Raad van State vermacht te slaan, blijkt dat het arrest van 1 april 2014 van de RvVb een eindarrest is in de zin van het toen geldende artikel 4.8.26 VCRO.

Dit arrest heeft tot gevolg dat de deputatie opnieuw verplicht was om over het administratief beroep van V. Van Ham, M. Wellens en anderen uitspraak te doen.

De deputatie beschikt daarvoor over de vervaltermijn bedoeld in artikel 4.7.23, § 2, VCRO die door de RvVb bij toepassing van het toen geldende artikel 4.8.3, § 1, tweede lid, VCRO werd bepaald op drie maanden te rekenen vanaf de betekening van het arrest van 1 april 2014 van de RvVb.

12. Artikel 4.7.23, § 2, tweede lid, VCRO luidt:

“Indien geen beslissing wordt genomen binnen de toepasselijke vervaltermijn, wordt het beroep geacht afgewezen te zijn”.

Artikel 4.7.23, § 3, VCRO luidt onder meer:

“[...] een kennisgeving van de stilzwijgende beslissing wordt binnen een ordetermijn van tien dagen gelijktijdig en per beveiligde zending bezorgd aan de indiener van het beroep en aan de vergunningsaanvrager.

Een [...] kennisgeving van de stilzwijgende beslissing wordt tevens bezorgd aan volgende personen of instanties, voor zover zij zelf niet de indiener van het beroep zijn:

1° het college van burgemeester en schepenen;

2° het departement;

3° de adviserende instanties, vermeld in artikel 4.7.16, § 1, eerste lid.

Aan het departement wordt tevens een kopie van het volledige dossier bezorgd”.

13. Geen enkele van de in het middel als geschonden opgegeven bepalingen schrijft voor of houdt in dat een cassatieberoep tegen de beslissing van de RvVb een schorsende werking heeft.

14. De deputatie bekritiseert niet:

- de vaststelling in het bestreden arrest dat het arrest van 1 april 2014 van de RvVb “met een aangetekende brief van 7 april 2014 werd betekend aan [de deputatie]”;
- het uitgangspunt in het bestreden arrest van een “beslissing die van rechtswege geacht wordt genomen te zijn” door de deputatie;
- de overweging in het bestreden arrest dat niet “blijkt [...] dat de beroepstermijn om de stilzwijgende beslissing aan te vechten reeds een aanvang heeft genomen”.

15. Luidens artikel 4.8.2 VCRO gelezen in samenhang met artikel 4.8.11 VCRO kan tegen de stilzwijgende beslissing van de deputatie een beroep worden ingesteld bij de RvVb binnen een vervaltermijn van vijfenveertig dagen die ingaat de dag na de betekening ervan.

16. Het op 7 mei 2014 door de deputatie ingestelde cassatieberoep tegen het voormelde vernietigingsarrest van 1 april 2014 van de RvVb, werd door de Raad van State na onderzoek van de middelen verworpen bij arrest nr. 229.633 van 19 december 2014.

17. De deputatie wordt ingevolge artikel 4.7.23, § 2, VCRO geacht haar bevoegdheid om een beslissing te nemen naar aanleiding van een administratief beroep tegen een vergunningsbeslissing van een college van burgemeester en schepenen, te hebben uitgeput wanneer zij vóór het verstrijken van de toepasselijke vervalt termijn geen uitdrukkelijke vergunningsbeslissing heeft genomen.

Het middel dat uitgaat van een andere rechtsopvatting, faalt naar recht.

18. De deputatie heeft geen belang bij het middel in zoverre het ervan uitgaat “dat de vergunningverlenende overheid haar belang bij het cassatieberoep conform artikel 19, eerste lid [RvS-wet] zal verliezen zodra de nieuwe [in casu stilzwijgende] beslissing definitief is geworden”. Het middel kan niet tot cassatie leiden.

19. Het enige middel en het verzoek tot het stellen van de geformuleerde prejudiciële vraag worden verworpen.

## **BESLISSING**

**1. De Raad van State verwerpt het cassatieberoep.**

**2. De verzoekende partij wordt verwezen in de kosten van het beroep, begroot op 200 euro.**

**De tussenkommende partij wordt verwezen in de kosten van de tussenkomst, begroot op 150 euro.**

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechtzitting van tien november tweeduizend zestien, door de Raad van State, VIIe kamer, samengesteld uit:

|                   |                  |
|-------------------|------------------|
| Eric Brewaeys,    | kamervoorzitter, |
| Pierre Lefranc,   | staatsraad,      |
| Peter Sourbron,   | staatsraad,      |
| bijgestaan door   |                  |
| Elisabeth Impens, | griffier.        |

**De griffier**

**De voorzitter**

**Elisabeth Impens**

**Eric Brewaeys**